

SEBZE YETİŞTİRİCİLİĞİ (2015 - 3)

19 - 23 Ocak 2015, Şanlıurfa

Değerlendirme Raporu

Proje	GAP-TEYAP Çiftçi Örgütleri Merkezli Çoğulcu Yayım Modeli
Hazırlayan	İbrahim Hakkı GÜRBÜZ, GAP TEYKOB Eğitim Uzmanı
Teslim Tarihi	01.04.2015
Faaliyet	2.3 Danışman Temel Eğitimleri
Tanım	<ul style="list-style-type: none">Eğitimin AmacıHedef Grup ve Katılımcı ProfiliEğitimin KapsamıEğitimin DeğerlendirilmesiGörüş ve Öneriler
Ekler	<ul style="list-style-type: none">Katılımcı ListesiEğitim ProgramıEğitimden Fotoğraflar

EĞİTİMİN AMACI

GAP Çiftçi Örgütleri Merkezli Çoğulcu Yayım Modeli Programı (GAP-Yayım Modeli), T.C. Kalkınma Bakanlığı Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

GAP Bölgesinde 2011-2013 yıllarında yine GAP tarafından uygulanmış olan GAP Tarımsal Eğitim ve Yayım Projesinin (GAP-TEYAP) bir çıktısı olan ve GAP Bölgesinde tarımsal kalkınmayı hızlandırmayı hedefleyen GAP-Yayım Modelinin amacı başta sulamaya açılmış ve açılacak alanlar olmak üzere, çiftçilerin ihtiyaç duydukları eğitim yayım hizmetlerinin verilmesi konusunda çiftçi örgütlerini harekete geçirmek ve çiftçi örgütlerini idari ve teknik açıdan geliştirilip güçlendirilerek, sürdürülebilir ve etkin bir yayım ve danışmalık hizmeti verme işlevini üstlenmelerini sağlamaktır.

GAP Bölgesinde yer alan Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illerinde öncelikle sulanan ve sulamaya açılacak alanlarda 5 yıl süreyle uygulanacak olan GAP Yayım Modelinin 5 yıllık uygulama planı kapsamında; bölgede mevcut olan 615 çiftçi örgütünün en az 40'ında 240 teknik elemanın yayım elemanı olarak çalışacağı düşünülmektedir. 2014 ve 2015 yıllarında sisteme girecek olan 40 çiftçi örgütü ve buralarda çalışacak 240 yayım elemanı modelin birincil hedef grubunu oluşturmaktadır. Ayrıca, Model kapsamında, GTHB yayım personeli ve birincil grubun dışında yer alan çiftçi örgütleri ile özel sektörde yayım konusunda çalışan yaklaşık 1000 teknik eleman da projenin ikincil hedef grubunu oluşturmaktadır. Modelin tam olarak uygulanması sonucunda doğrudan etkin yayım hizmeti alacak olan yaklaşık 15.000 çiftçi ve sulamaya açılacak alanlar dahil doğrudan ve dolaylı olarak ulaşılacak 40.000 çiftçi ise projenin yararlanıcı kitlesini oluşturacaktır.

Model, GAP/BKİB da oluşturulacak GAP Tarımsal Eğitim ve Yayım Koordinasyon Birimi (GAP-TEYKOB) tarafından GTHB'nın yerel teşkilatları olan İl Müdürlükleri, Araştırma Kurumları, Bölge Üniversiteleri, diğer ilgili kurum ve kuruluşlar ve çiftçi örgütleri ile işbirliği halinde yürütülecektir. Modelin yönetimi için Merkez Danışma Kurulu (MEDAK), Bölge Danışma Kurulu (BÖDAK), Tarımsal Eğitim ve Yayım Koordinasyon Birimi (TEYKOB) ve İl Koordinasyon Birimlerinin (İKOB) oluşturulması planlanmıştır.

Modelin Uygulama Planı'nda öngörülen faaliyetlerinin katılımcı bir süreç dâhilinde hayata geçirilmesine katkıda bulunmak amacıyla, 1 Ocak 2014 tarihi itibarıyla Model kapsamında GAP-BKİB içerisinde Tarımsal Eğitim ve Yayım Koordinasyon Birimi (TEYKOB) ve 6 GAP ilinde ise İl Koordinatörükleri oluşturulmuştur. Model ile ilgili faaliyetler, söz konusu Uygulama Planı, oluşturulan yönetim yapısı ve tanımlanmış çalışma ilkeleri doğrultusunda 1 Ocak 2014 tarihinden bu yana sürdürülmektedir.

Model Uygulama Planında yer alan ana faaliyetlerden birisi de “2.2. Tarımsal Yayım Elemanlarına Yönelik Faaliyetler” başlığı altında verilecek eğitim çalışmaları olup, bu kapsamdaki çalışmalar Tarımsal Yayım ve İletişim, Sulama ve İBY, Ekonomik Değerlendirme ile muhtelif tarımsal konulardaki temel eğitimleri içermektedir.

Bu kapsamda, Ocak 2014 tarihinde yapılan bir çalışma sonucunda, Modelin bu bölümüyle ilgili faaliyetlerine yönelik kısa-orta ve uzun vadeli çalışmaları içeren bir “Model Eğitim Stratejisi” geliştirilmiş ve 2014 yılında kısmen uygulanmıştır. Yine aynı kapsamda Aralık 2015 tarihinde Model kapsamında yer alan çiftçi örgütlerinde görev yapan tarım danışmanları, GAP-Model İl Koordinatörleri ve GAP-TEYKOB uzmanları ile yapılan ikinci bir çalışmada 2014 yılı

gerçekleşmeleri değerlendirilmiş ve 2015 yılı eğitim konuları belirlenmiştir. Bu çalışma sonucunda Kişisel Gelişim Teknikleri, Sulama Yayımcısı Temel Eğitimi, PCM ve Proje Hazırlama, Sebze Yetiştiriciliği, Bağcılık vb. gibi konular öncelikle model kapsamında çiftçi örgütlerinde görevlendirilen ve yine çiftçi örgütlerinde hali hazırda görev yapan tarım danışmanlarına orta vadede verilmesi gereken öncelikli eğitim konuları olarak belirlenmiştir.

Spesifik olarak Sebze Yetiştiriciliği Eğitiminin temel amacı; Güneydoğu Anadolu Bölgesinde sebze yetiştiriciliği yapılan alanlarda çiftçilere danışmanlık hizmeti veren model kapsamındaki çiftçi örgütlerinde çalışan yayım elemanlarının; sebze yetiştirme teknikleri, hastalık-zararlılar, ürün işleme, pazarlama vb. gibi konularında bilgi ve tecrübe eksikliğinin olduğu tespit edilmiştir. 2014 yılında yayım elemanlarına düzenlenen “sebze yetiştiriciliği” konulu eğitimde domates, biber, kavun, karpuz konularında yetiştiricilik eğitimi verilmiştir. Bu eğitimden ve daha sonra yayım elemanlarıyla yapılan görüşmelerde; genel sebze yetiştiriciliği eğitiminden bir ileri aşamaya geçilerek sebze yetiştiricilikte hastalık ve zararlılar ile gübreleme ve sulama konularının daha kapsamlı olarak verilmesi ve bu yılki programda patlıcan konusunun da işlenmesi talebi ve ihtiyacı belirlenmiştir. Bu eğitim belirlenen bu ihtiyaçlar doğrultusunda uygulanmıştır.

Ayrıca bu eğitim ile Model kapsamında çalışılan çiftçi örgütlerinde tarımsal yayım hizmetlerinin etkinliği arttırmak amacıyla yapılması planlanan “Sebze Demonstrasyonlarının ve Sebze yetiştiriciliği konusundaki Çiftçi Eğitimlerinin” bu eğitim kapsamında ilgili tarım danışmanı tarafından projelerinin hazırlanması, sunulması, uygulaması ve izlenmesi konusunda farkındalık sağlanacaktır.

KATILIMCI PROFİLİ

Eğitime toplam 35 teknik eleman katılmıştır. Grup; GAP-TEYAP-TEYKOB personeli, serbest tarım danışmanı ile Model kapsamındaki çiftçi örgütlerinde çalışan yayım elemanlarından oluşmuştur.

Katılımcılar ile ilgili diğer özellikler aşağıdaki verilmektedir;

Katılımcıların iller üzerinden dağılımı: Şanlıurfa 11, Adıyaman 6, Mardin 4, Gaziantep 3, Batman 4, Diyarbakır 3, Şırnak 4.

Katılımcıların kurumsal dağılımı:
Çiftçi Örgütü 22, Kamu 11, Serbest 2

Katılımcıların cinsiyet dağılımı:
Kadın 14, Erkek 21

Katılımcıların mesleki dağılımı:
Ziraat Mühendisi 21, Tekniker 14.

Toplam 34 kişiden oluşan katılımcı grup listesi **Ek 1’de** sunulmaktadır.

EĞİTİMİN KAPSAMI

16 – 20 Mart 2015 tarihleri arasında GTHB – Şanlıurfa GAP-TEM de gerçekleştirilen eğitimde teorik anlatımların yanı sıra, pratik – örnek uygulamalara da yer verilmiştir. Toplam 5 gün ve 40 ders saati olarak gerçekleştirilen Eğitim Programı **Ek 2’de** sunulmuştur.

Eğitimde; GAP Bölgesinin önemli ürünlerinden olan Biber, Domates, Hıyar, Patlıcan, Kavun ve Karpuz konuları ele alınmıştır. Eğitimde bu ürünlerin iklimsel ve toprak isteği, toprak hazırlığı, bitki besleme, sulama, hasat ve depolama, önemli hastalık - zararlılar ve mücadelesi ile bu ürünlerin ekonomik değerlendirmesi konuları işlenmiştir.

GAP TYEKOB konu uzmanları Kerem AKDOĞAN, Sebahattin TÜZÜN, A. Veysel ÇOŞANDAL ve Ethem ÖZDEMİR tarafından verilen eğitimde ayrıca Karaali bölgesindeki seralar ziyaret edilmiş ve muhtelif ürünlerle ilgili üretim çalışmaları incelenmiştir.

Eğitimde katılımcıların illerden Şanlıurfa ya gidiş-geliş ulaşmaları GAP-Yayım Modeli araçları ile yapılmıştır. Eğitim GTHB Şanlıurfa GAP-TEM de gerçekleştirilmiş olup, katılımcıların iâşe ve ibateleri de bu merkezde gerçekleştirilmiştir.

Eğitimin tamamlanmasını takiben katılımcılara “Katılım Belgeleri” verilmiştir.

EĞİTİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Eğitim programı sonunda katılımcılara **Ek 4’de** yer alan anket formu dağıtılmış olup, üç kategoride ve çeşitli alt başlıklarda programı değerlendirmeleri istenmiş ve her bir kategoride 1 ile 5 arası puanlama yapılmaları talep edilmiştir. (1:Yetersiz, 2: Yeterli, 3: Ortalama, 4: İyi, 5: Çok iyi).

Katılımcılar tarafından yapılan değerlendirme neticesinde her bir alt başlık için ortalama puan aşağıdaki tabloda sunulmaktadır. Her bir kategoride genel değerlendirme puanlamalarına bakıldığında, katılımcıların eğitim ortamı ve eğitimin kapsamı ile eğitimcilerin performanslarından yüksek düzeyde bir memnuniyet duydukları görülmektedir.

A. EĞİTİM ORTAMI ve LOJİSTİK DÜZENLEMELER	ORTALAMA PUAN (1-5)
Eğitim salonu düzeni	4,5
Eğitim Ekipmanları	4,2
Isı, Işık, Ses düzenlemeleri	4,1
Sunumların Okunabilirliği	4,5
İkramlar	4,3
Konaklama	4,1
Ulaşım Organizasyonu (Şanlıurfa’ya geliş-gidiş)	4,4
Ulaşım Organizasyonu (saha ziyaretleri)	4,5
Aralar ve dinlenme sürelerinin yeterliliği	4,5
BÖLÜM A DEĞERLENDİRME	4,3

B. EĞİTİMİN KAPSAMI	ORTALAMA PUAN (1-5)
Eğitim Materyali	4,5
Eğitim içeriği	4,3
Eğitimin işleniş biçimi ve yöntemi	4,6
Verilen örneklerin içeriği	4,5
Grup çalışmaları	
Saha ziyaret alanları	4,3
BÖLÜM B DEĞERLENDİRME	4,4

C. EĞİTMENLERİN PERFORMANSI	ORTALAMA PUAN (1-5)
Konusunda uzmanlık ve yetkinlik	4,7
Katılımcılarla iletişim	4,8
Katılımcılara söz hakkı tanıma	4,8
Eğitim materyalinin ve ekipmanın kullanımı	4,5
Soruların yanıtlanması ve açıklamalar	4,7
BÖLÜM C DEĞERLENDİRME	4,7

EĞİTİMİN GENEL DEĞERLENDİRMESİ	4,5
---------------------------------------	------------

Anket Formunda; yukarıda beirtilen puanlamaların yapıldığı alanlara ilave olarak, ilave yorum yapabilecekleri ve daha sonraki eğitimlerde yer almasında fayda gördükleri konu başlıklarını açıklayabilecekleri bölümler bulunmakta olup, katılımcıların bu bölümlerde belirttikleri hususlar özetle aşağıda verilmektedir.

- Eğitimin GAP Bölgesinin sulama ile birlikte büyük gelişim gösteren sebze yetiştiriciliği konusunda olması memnuniyet vericidir.

- Eğitimin 2015 yılı demo programından önce ve demoları illerde yapacak tarım danışmanlarına verilmesi konunun anlaşılabilirliğini, katılımcılığı, gerçekçiliği ve sürdürülebilirliği sağlayacaktır.

- Eğitim için GAP-TEYKOB Konu Uzmanlarının tercih edilmesi konu ve bölgeyi iyi bilmelerinden dolayı başarılı bir yaklaşım olmuştur.

- Eğitimi veren eğitmenler konunun uzmanı kişilerdir.

- Eğitimin teorik ve kısmen Karaali Bölgesindeki seralarda uygulamalı yapılması, eğitimin ilgisini ve verimini artırmıştır.

- Eğitim yeri ve diğer hizmetlerin (yatma- akşam yemeği hariç yemek, vs.) aynı kampüste olması büyük bir rahatlık getirmiş ve zamandan tasarruf sağlamıştır.

- Katılımcıların illerden Şanlıurfa ya geliş-gidişlerinin GAP araçları ile yapılması ulaşımda rahatlık ve süratin yanı sıra büyük mali tasarruf sağlamıştır. Bu yöntemin ileride yapılacak eğitimlerde de uygulanması önerilir.

- Katılımcılar GAP - Yayım Modeli kapsamında gelecekte; Badem, Bağ, Zeytin, Kiraz, Çilek, Fıstık, Yem Bitkileri, Gübreleme, Budama, Örtü Altı Sebzeçilik, Örgütlenme, Hububat Yetiştiriciliği, Bitki hastalık ve Zararlıları konularında eğitimlerin verilmesini talep etmektedirler.

GÖRÜŞ VE ÖNERİLER

GAP Bölgesinde çiftçi örgütlerinde tarımsal danışman olarak görev alacak katılımcıların ve İl Koordinatörlerinin başta yöre çiftçileri olmak üzere tüm paydaşlar ile sulama konusunda daha etkin iletişim kurmalarına katkı sağlamak amacı ile gerçekleştirilen eğitime katılımcılar yoğun ilgi göstermişlerdir ve eğitim başarılı bir şekilde tamamlanmıştır. Uzun ders saatlerine rağmen hiçbir an dersten kopuşlar yaşanmamıştır.

Katılımcılar değerlendirme anketlerinde ve yapılan karşılıklı görüşmelerde; aldıkları bu eğitimin mesleki hayatlarında önemli performans artışlarına neden olacağını belirtmişlerdir.

Katılımcıların kendi çalışma alanları ve 2015 yayım konularıyla ilgili pratik uygulamalar yapması eğitime olan ilgiyi bir kat daha artırmıştır.

GAP Bölgesinin özelliği, eğitimin içeriği ve eğitmenlerin performansı dikkate alındığında aynı eğitimin ilerki zamanlarda yine aynı eğitmenler tarafından tüm bölgedeki tarım danışmanlarına verilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Alınan eğitimin 2015 demolarına uygulanmasının ölçülmesi ve çıkarılacak dersler konusunda 2015 sonbahar döneminde değerlendirme kapsamlı ikinci bir eğitimin oldukça yararlı olacağı düşünülmektedir.

Projenin ileriye yönelik faaliyetlerinde katılımcıların görüş bildirdiği konular değerlendirmeye alınarak, beklentilerin mümkün olan en yüksek düzeyde karşılanmasının temini yönünde çalışmaların yapılması sağlanmalıdır.

Ek 1

KATILIMCI LİSTESİ

SEBZEÇİLİK EĞİTİMİ								
16 - 20 Mart 2015, GTHB GAP-TEM Şanlıurfa								
ADI SOYADI	MESLEĞİ				KURUMU			Kişi NO / TOPLAM
	Z. MÜH	VET.	TEKN.	DiĞER	Ç. ÖRG.	ÖZEL	KAMU	
ADIYAMAN	TOPLAM							6
M. Reşat BARAK			1		1			1
Mutlu ŞAHİN			1		1			1
Bünyamin ASLAN	1						1	1

Melek SARAY	1				1			1
Selin GÜZEL			1		1			1
Funda ÜSTÜN			1		1			1
BATMAN	TOPLAM							4
Kübra Sedef İRAZ			1		1			1
Özlem AKBOĞA			1		1			1
İrem PEKGÖZ			1		1			1
Gülşin ODUNCU	1				1			1
DİYARBAKIR	TOPLAM							3
Çiğdem ÇELİKKANAT	1						1	1
Mehmet YILDIZ			1			1		1
Mehmet KAYA	1					1		1
GAZİANTEP	TOPLAM							3
Ali TOPAL	1						1	1
Esra ÖZZENGİN	1				1			1
Semra KIZILELİ			1		1			1
MARDİN	TOPLAM							4
Songül AYKUT			1		1			1
Şahin KARAHAN	1						1	1
Orhan YENEL	1						1	1
Veysi YENİGÜN	1				1			1
ŞANLIURFA	TOPLAM							11
Abdurrahman KAYA			1		1			1
Zeynep KARABULUT			1		1			1
Orhan GÖKMEN			1		1			1
Akif YENİKALE	1						1	1
Etem ÖZDEMİR	1						1	1
Galip GAZANFER	1				1			1
Ali KILIÇ	1				1			1
Ayla YENİKALE	1						1	1
İbrahim ŞAHİN	1						1	1
İbrahim Hakkı GÜRBÜZ	1						1	1
Kerem AKDOĞAN	1						1	1
ŞIRNAK	TOPLAM							4
Nurettin BARAN	1				1			1
Mesut ADA	1				1			1
Veli AY	1				1			1
Leyla FINDIK			1		1			1
	21	0	14	0	22	2	11	35
	Z. MÜH	VET.	TEKN.	DİĞER	Ç. ÖRG.	ÖZEL	KAMU	

Eğitim Programı:

16 Mart 2015 (08.030 – 16.30)

- Patlıcan yetiştiriciliği
- Patlıcan hastalık ve zararlılar
- Patlıcanda Sulama-Gübreleme

17 Mart 2015 (08.030 – 16.30)

- * Domates Yetiştiriciliği
- Domates hastalık ve zararlılar
- Domateste Sulama-Gübreleme

18 Mart 2015 (08.030 – 16.30)

- Hıyar Yetiştiriciliği
- Hıyar Hastalık ve zararlılar
- Hıyar da Sulama-Gübreleme

19 Mart 2015 (08.030 – 16.30)

- Kavun ve Karpuz Yetiştiriciliği
- Kavun ve karpuzda hastalık ve zararlılar
- Kavun-Karpuz da Sulama-Gübreleme

20 Mart 2015 (08.030 – 16.30)

- Biber yetiştiriciliği
- Biberde hastalık ve zararlılar
- Biber de Sulama-Gübreleme

Eğitimden Fotoğraflar

